УДК 316.334.56:159.923.2

ЛОКАЛЬНІ ТЕРИТОРІЇ ТА МЕНТАЛЬНА ПАМ'ЯТЬ

Діана Гринюк,
кандидат географічних наук,
кафедра країнознавства та туризму КНУ імені Тараса Шевченка

«Саме у найтемніші моменти ми повинні зосередитися, щоб згадати і побачити світло…» (Аристотель)

У світі, що стрімко глобалізується, справжнім скарбом стають не мегаполіси, а малі міста, села та локальні території, де зберігається особлива енергія місця, ідентичність та ментальна пам'ять. Це не просто пейзажі чи будівлі — це простори, наповнені історіями, переживаннями, знаннями та символами. І саме вони сьогодні стають цінним ресурсом для створення нових партнерств, сенсів і сталих бізнесів.

Що таке ментальна пам'ять території? Це колективна пам'ять спільноти — те, що закодоване у назвах вулиць, у святкуваннях, у легендах, у звуках, запахах і навіть у тиші. Вона формується роками й десятиліттями, передається з покоління в покоління і створює глибинний зв'язок між людьми та простором. Ментальна пам'ять — це те, чому ми відчуваємо "рідне", навіть не завжди знаючи чому.

Географічні, економічні та соціальні аспекти цінності та потенціалу локальних територій тісно переплетені та визначають їхню унікальність і можливості для розвитку. Розгляньмо кожен з цих аспектів детальніше. Ключовим виступає географічний аспект: 1) Унікальність природних ресурсів: Кожна локальна територія володіє своїм набором природних ресурсів – це можуть бути родючі ґрунти, ліси, водні об'єкти (річки, озера, моря), корисні копалини, рекреаційні ландшафти (гори, узбережжя, заповідники). Ця унікальність є основою для певних видів економічної діяльності (сільське господарство, лісове господарство, рибальство, туризм, видобуток корисних копалин) та визначає екологічну цінність території. 2) Географічне положення: Розташування території відносно важливих транспортних шляхів (морські порти, залізниці, автомагістралі), великих міст, кордонів з іншими країнами може суттєво впливати на її економічний потенціал, відкриваючи можливості для торгівлі, логістики та транзиту. 3) Кліматичні умови: Клімат регіону визначає можливості для сільського господарства, туризму та комфортність проживання населення. Сприятливі кліматичні умови можуть залучати інвестиції в певні галузі та сприяти розвитку рекреації. 4) Ландшафт та біорізноманіття: Різноманітність ландшафтів та багатий біологічний світ є

важливими факторами для розвитку екотуризму, наукових досліджень та збереження природної спадщини [1].

Економічний аспект впливає на розвиток те реалізацію відповідних потенціалів територій, у тому числі, локальних. Це проявляється, зокрема, в наступному: 1) Наявність та розвиток місцевих галузей економіки: Традиційні та нові галузі економіки, що розвиваються на території (промисловість, сільське господарство, сфера послуг, туризм, ІТ-сектор), створюють робочі місця, забезпечують доходи населення та наповнюють місцеві бюджети. 2) Підприємницький клімат: Сприятливе середовище для розвитку малого та середнього бізнесу, наявність інфраструктури підтримки підприємництва (бізнес-інкубатори, технопарки), доступ до фінансування є важливими факторами економічного зростання. 3) Інвестиційна привабливість: Наявність потенціалу для розвитку, стабільна економічна ситуація, сприятливе законодавство та інфраструктура залучають внутрішні та зовнішні інвестиції, що сприяє модернізації економіки та створенню нових можливостей. 4) Ринок праці: Наявність кваліфікованої робочої сили, рівень безробіття, гнучкість ринку праці є важливими факторами для залучення бізнесу та забезпечення сталого економічного розвитку. 5) Інноваційний потенціал: Наявність науково-дослідних установ, освітніх закладів, розвиток технологій та інновацій є ключовими факторами для підвищення конкурентоздатності місцевої економіки.

Соціальний аспект є не менш важливим та визначає потреби громад локальних територій, їх запити, суспільний потенціал та «людський» ресурс: 1) Демографічна ситуація: Вікова структура населення, рівень народжуваності та смертності, міграційні процеси впливають на трудові ресурси, соціальну інфраструктуру (освіта, охорона здоров'я) та потреби громади. 2) Культурна та історична спадщина: Унікальні культурні традиції, історичні пам'ятки, мистецтво є важливими ресурсами для розвитку туризму, формування місцевої ідентичності та згуртованості громади. 3) Рівень розвитку соціальної інфраструктури: Доступність та якість освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення, культурних та спортивних об'єктів впливають на якість життя населення та привабливість території для проживання. 4) Згуртованість громади та соціальний капітал: Рівень довіри між членами громади, активність громадських організацій, готовність до співпраці та вирішення спільних проблем є важливими факторами для сталого розвитку території. 5)Якість життя та безпека: Екологічна ситуація, рівень злочинності, доступність житла, можливості для самореалізації та відпочинку впливають на комфортність проживання та привабливість території для нових мешканців [1,2].

Розуміння та врахування цих трьох аспектів є ключовим для визначення цінності та розкриття потенціалу кожної локальної території. Комплексний

підхід до розвитку, що базується на використанні географічних переваг, розвитку економічних можливостей та зміцненні соціальної сфери, може забезпечити сталий та гармонійний розвиток локальних громад. Як це може стати основою для партнерств та бізнесів? Коли місцевість «говорить» — вона запрошує до діалогу. Бізнес, заснований на глибинному розумінні культурного коду території, автоматично стає чутливішим, етичнішим і довговічнішим. Зокрема, наприклад: крафтові виробництва, що відроджують традиційні рецепти або ремесла, не лише створюють продукт — вони транслюють частинку культурного ДНК локального регіону. Саме тому туристичні ініціативи, побудовані на мапуванні локальних історій, перетворюють звичайну подорож на досвід дотику до живої спадщини.

Культурні та освітні платформи, що включають місцеву молодь у процес збереження ментальної пам'яті, запускають ланцюг соціальних трансформацій. Важливими є бізнес партнерства, засновані на спільній пам'яті. Пам'ять може бути точкою єднання різних ініціатив. Спільні виставки, фестивалі, платформи співтворення — усе це виростає з потреби ділитися значущим. Співпраця між локальними громадами, бізнесом та культурними діячами здатна формувати нову економіку — емоційну, сталу й глибоку[3] .

У часи кризи саме локальна ідентичність часто стає опорою. Тому пам'ять території — не лише сентимент, а стратегічний ресурс. Майбутнє за всіх існуючих турбулентностей буде повертати місцеве населення у «місця сили», де збереженим є генетичний код нації та історична пам'ять. Сучасні бізнес-моделі все частіше звертаються до поняття «glocal» — мислити глобально, діяти локально. І тут саме ментальна пам'ять є джерелом унікальності, емоційного капіталу й довіри.

Висновок. Локальні території — не просто точки на карті. Це живі контексти. Їхня ментальна пам'ять — не лише історія, але й ресурс для партнерств, креативних бізнесів, сталих ініціатив і нових форм взаємодії. Там, де є зв'язок із глибиною місця — там народжуються справжні сенси, які неможливо скопіювати чи вкрасти. Можливо тому, нині, найважливіше питання бізнесу не «що ми продаємо», а — «де ми вкорінені?».

Список використаних джерел

1.Гринюк д. Суспільно-географічні аспекти формування ресурсно-подієвого паспорту територ*ії* «Theoretical foundations of modern science and practice»/ *The XI th International scientific and practical conference (06 – 07 April 2020). Melbourne*, Australia 2020. – P. 209-212.

2. Mathematical modeling of pollution of underground aquifers due to mining of minerals Mining of Mineral Deposits Volume 18, Issue 3, Pages 94 – 103 2024.

https://doi.org/10.33271/mining18.03.094.
3. Historical and Local Lore Cognition and Volonteer Excursion Activities of Tourism Students in the Upbringing of Patriotism During the War on the Example of the City Youth Youth Voice Journal. №14(3). 2024. ISBN (online): 978-1-80463-004-4. P. 119-137 (250)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВАРШАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАУК ПРО ЖИТТЯ, М. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА
ГДАНСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, М. ГДАНСЬК, ПОЛЬЩА
АЙОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ, США
ЗАХІДНОЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ЧЕХІЯ
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЛУЛЕО, ШВЕЦІЯ
ШКОЛА ГУМАНІТАРНИХ НАУК ЛОНДОНСЬКОГО СТОЛИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ
АКАДЕМІЯ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ “МЕРКУР”, СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ГОСТИННІСТЬ І ТУРИЗМ МАЙБУТНЬОГО: НАУКОВІ ТА ПРАКТИЧНІ ГОРИЗОНТИ»

30 квітня - 01 травня 2025 року, м. Київ

КИЇВ – 2025

УДК 338.48 “40”

Гостинність і туризм майбутнього: наукові та практичні горизонти: збірник тез доповідей IV-ої міжнародної науково-практичної конференції (30 квітня - 1 травня 2025 р.). Київ: НУБіП України. 2025. 243 с.

Редакційна колегія:

Мельниченко С.В. – доктор економічних наук, професор, завідувачка кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Бандура В.М. – доктор технічних наук, професорка кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

Мосіюк С.І. – кандидат економічних наук, доцентка кафедри готельно-ресторанної справи та туризму НУБіП України

У збірнику тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної конференції висвітлюються результати наукових досліджень з питань глобального, національного та регіонального розвитку туризму і сфери гостинності, соціокультурного виміру туризму та реалізації концепції сталого розвитку, маркетингу туристичних дестинацій та діджиталізації бізнес-процесів суб’єктів туристичної діяльності, інноваційних технологій та еко-трендів в туристичному і готельно-ресторанному бізнесі.

Видання розраховане для студентів бакалаврату та магістратури, аспірантів, докторантів, дослідників, викладачів, суб’єктів підприємницької діяльності.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст і достовірність тез доповідей несуть автори. Точки зору авторів публікацій можуть не співпадати з точкою зору редколегії збірника.

© Колектив авторів, 2025
© НУБіП України, 2025